వైద్యో నారాయణో హరిః

(నవలిక)

రచయిత్రి :

శ్రీమతి శ్రీగిరిరాజు విజయలక్ష్మి

హైదరాబాద్ లేజర్ డిజైన్స్ ప్రచురణ

స్ట్రీట్ నెం.21, రాంనగర్, హైదరాబాద్, ఫోన్: 7644933

ప్రతులు: 500

అక్టోబరు, 1997

అన్ని హక్కులు రచయిత్రివి

వెల: రూ. 10-00

ప్రతులకు :

హైదరాబాద్ లేజర్ డిజైన్స్

స్ట్రీట్ నెం.21, రాంనగర్, హైదరాబాద్-48

రచయిత్రి : కేరాఫ్ యమ్.వి.యస్.ప్రసాద్, 1-9-129/23/సి/59

రాంనగర్, హైదరాబాద్-48.

టైప్ సెట్టింగ్ మరియు ముద్రణ :

హైదరాబాద్ లేజర్ డిజైన్స్, 2963,

స్ట్రీట్ నెం.21, రాంనగర్, హైదరాబాద్ - 7.

ఫోన్ : 7644933

నా మాట

నా తల్లి పోలవరం వెంకట సుబ్బమ్మగారంటే అమితమైన ప్రేమ నాకు. ఆమెకు అనుకోకుండా క్యాన్సర్ వ్యాధి సోకింది. ఆమెకు ప్రత్యేక శ్రద్ధతో వైద్యం చేసి, ఆమె జీవిత కాలాన్ని పొడిగించటంలో కృతకృత్యులయ్యారు డాక్టర్లు. వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకోవటాన్కి (ముఖ్యంగా డా॥ జి. రామకృష్ణా రెడ్డి, ఎమ్.ఎస్.గార్కి) నర్సింగ్ హోమ్ అంటే ఎలా ఉండాలో, డాక్టర్లు అంకిత భావంతో రోగులకు ఎలా సేవలందించాలో అనే విషయాలను కొంతవరకు తెలియజెప్పేదే యీ "వైద్యో నారాయణో హరిః" మందుల గురించీ, ఆస్పత్రి వాతావరణం గురించి వ్రాస్తే పాఠకులకు విసుగు కల్గగలదని తలంచి, కథకు పరిపూర్ణత చేకూరుతుందని భావించి ప్రేమను కూడా జోడించడటం జరిగిందీ నవలికలో. పాఠకులకు అభినందనలతో --

—శ్రీమతి శ్రీగిరిరాజు విజయలక్ష్మి

వైద్యో నారాయణో హరిః

(నవలిక)

రచయిత్రి :

శ్రీమతి శ్రీగిరిరాజు విజయలక్ష్మి

హైదరాబాద్ లేజర్ డిజైన్స్ ప్రచురణ

స్ట్రీట్ నెం.21, రాంనగర్, హైదరాబాద్, ఫోన్: 7644933

ప్రతులు: 500

అక్టోబరు, 1997

అన్ని హక్కులు రచయిత్రివి

వెల: రూ. 10-00

ప్రతులకు :

హైదరాబాద్ లేజర్ డిజైన్స్

స్ట్రీట్ నెం.21, రాంనగర్, హైదరాబాద్-48

రచయిత్రి : కేరాఫ్ యమ్.వి.యస్.ప్రసాద్, 1-9-129/23/సి/59

రాంనగర్, హైదరాబాద్-48.

టైప్ సెట్టింగ్ మరియు ముద్రణ :

హైదరాబాద్ లేజర్ డిజైన్స్, 2963,
స్ట్రీట్ నెం.21, రాంనగర్, హైదరాబాద్ - 7.
ఫోన్ : 7644933

నా మాట

నా తల్లి పోలవరం వెంకట సుబ్బమ్మగారంటే అమితమైన ప్రేమ నాకు. ఆమెకు అనుకోకుండా క్యాన్సర్ వ్యాధి సోకింది. ఆమెకు ప్రత్యేక శ్రద్ధతో వైద్యం చేసి, ఆమె జీవిత కాలాన్ని పొడిగించటంలో కృతకృత్యులయ్యారు డాక్టర్లు. వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకోవటాన్కి (ముఖ్యంగా డా॥ జి. రామకృష్ణా రెడ్డి, ఎమ్.ఎస్.గార్కి) నర్సింగ్ హోమ్ అంటే ఎలా ఉండాలో, డాక్టర్లు అంకిత భావంతో రోగులకు ఎలా సేవలందించాలో అనే విషయాలను కొంతవరకు తెలియజెప్పేదే యీ "వైద్యో నారాయణో హరిః" మందుల గురించీ, ఆస్పత్రి వాతావరణం గురించి వ్రాస్తే పాఠకులకు విసుగు కల్గగలదని తలంచి, కథకు పరిపూర్ణత చేకూరుతుందని భావించి ప్రేమను కూడా జోడించడటం జరిగిందీ నవలికలో. పాఠకులకు అభినందనలతో --

—శ్రీమతి శ్రీగిరిరాజు విజయలక్ష్మి

విశిష్ట వైద్య నవలిక

శ్రీగిరిరాజు విజయలక్ష్మి నవలిక ఇది. సాధారణంగా కథలూ, నవలలూ సాంఘిక ఇతివృత్తాలపై ఆధారపడి ఉంటాయి. కాని విజయలక్ష్మి వైద్యం గురించి ఇందులో ఎక్కువ వ్రాశారు. సామాన్యునికి తెలియని మందులు, వైద్య పద్ధతులు ఇందులో ఉటంకించారు. తల్లికి వైద్యం చేయించే సమయంలో ఆమె అనుభవం వల్ల ఎన్నో విషయాలు నేర్చుకున్నారు. వయసు మళ్ళిన ప్రతీ రోగికీ యీ పుస్తకం బాగా ఉపయోగిస్తుంది.

ఇతివృత్తమేదైనా మానవ సంబంధాల మధ్య ఉన్న ప్రేమ అంశం కూడా ఈ నవలికలో ప్రవేశపెట్టి రచయిత్రి సామాన్య పాఠకుడికి కూడా ఆసక్తి కలిగించారు.

తెలుగు సాహితీ రంగంలో ఒక ప్రత్యేక అంశం - ముఖ్యంగా వైద్యం ఆధారంగా, వచ్చిన రచనలు అరుదు. అందువల్ల క్రొత్త రకమైన రచన చేసిన విజయలక్ష్మి అభినందనీయురాలు.

భవిష్యత్తులో ఈమె రచనలు యింకా ఎన్నో రావాలని, ప్రత్యేకత, విశిష్టత సంతరించుకుంటూ పాఠకుల మన్ననలు పొందాలని నా హృదయ పూర్వక శుభాకాంక్షలు అందిస్తున్నా.

కళా ప్రపూర్ణ

డా॥ పోతుకూచి సాంబశివరావు

6.3.195, న్యూ బోయిగూడ,
సికింద్రాబాదు -3. ఫోన్: 7533177

అంకితం....

హైదరాబాద్ నగరంలోని, గాంధీనగర్‌లో గల జగదాంబ నర్సింగ్ హోమ్ అధిపతి డా॥ జి. రామకృష్ణా రెడ్డి, ఎమ్.ఎస్.గారు యీ కథలోని డా॥ గోపీకృష్ణ పాత్రకు స్ఫూర్తి. వారి పాదపద్మాల వద్ద యీ రచనా పుష్పాన్ని హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలతో సమర్పించుకుంటున్నాను.

-- శ్రీమతి శ్రీగిరిరాజు విజయలక్ష్మి

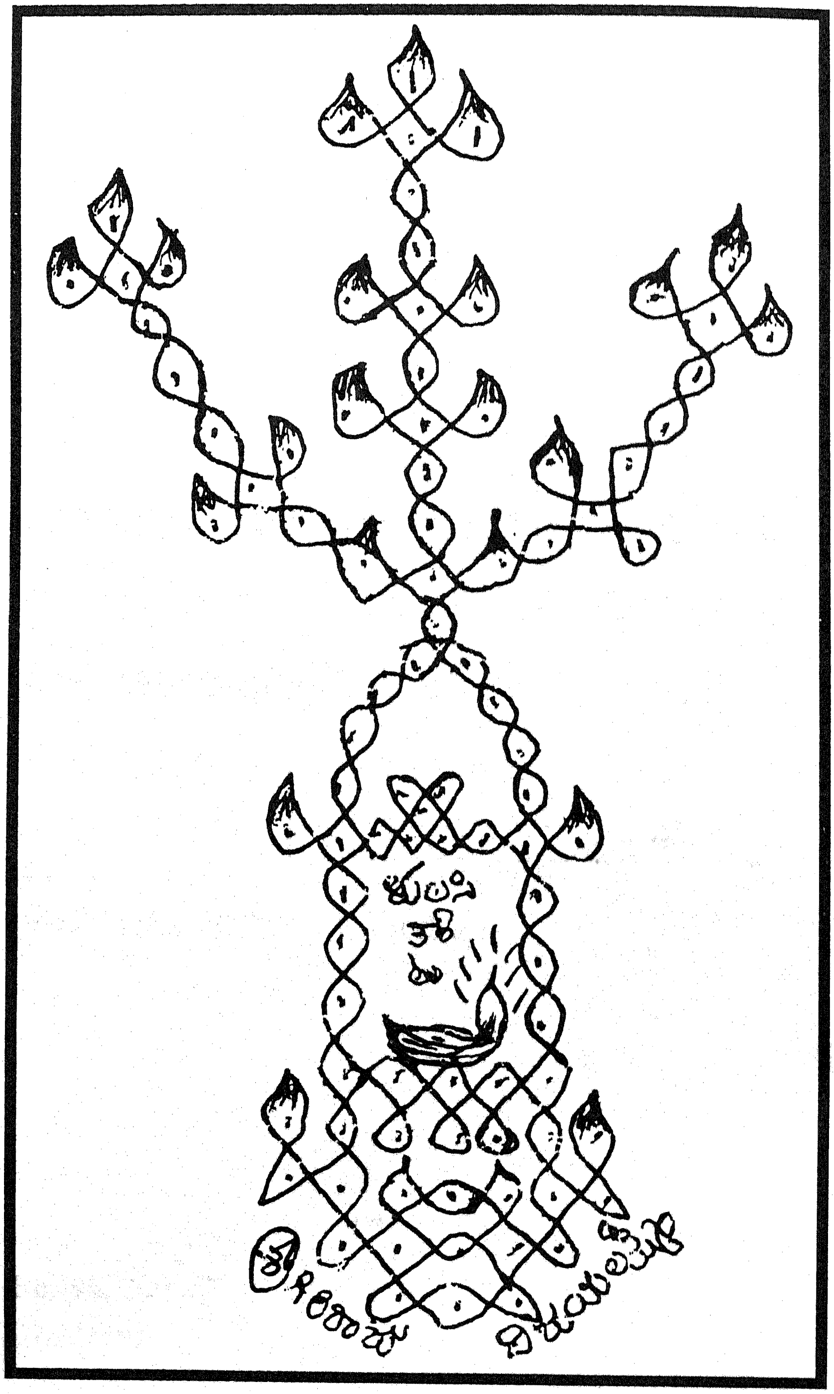

"వైద్యో నారాయణో హరిః"

"మీరొకసారిలా రండి" అన్నారు డాక్టర్ చంద్రవీణ మా అమ్మను టెస్ట్ చేసిం తర్వాత. ఆవిడ రూమ్‌లో ఆవిడ టేబుల్‌కు ఎదురుగా ఉన్న కుర్చీలలో కూర్చున్నాం మా బ్రదర్, నేనూను.

"మీ అమ్మగారికి క్యాన్సర్. ఒక సంవత్సరం క్రితం మీరు నా వద్దకు తీసుకుని వచ్చినా ఆవిడకు పదేళ్ళ లైఫ్ ఉండేది. కానీ రెండు, మూడు ఏండ్ల కంటే బ్రతకరావిడ. పెద్ద పెద్ద గడ్డలూ (ట్యూమర్స్), ఎసైటిస్ (నీరు)తో ఆవిడ కడుపు నిండిపోయింది. ఆపరేషన్ చేసినా తట్టుకోలేరావిడ. ముందు కొంత ఆ వాటర్‌ని టెస్ట్‌కు పంపుతాం. ఆ తర్వాత కీమోథెరపీ చేస్తాం" అని కుండ బ్రద్ధలు కొట్టినట్లు చెప్పింది వీణా నర్సింగ్ హోమ్ అధిపతి డాక్టర్ చంద్రవీణ.

ఆవిడ మాటలు వింటున్న నాకు కరెంట్ షాక్ కొట్టినట్లయింది. భోరున ఏడ్చాను.

అవతల మనుషులు ఎలాంటివారో, డైరెక్టుగా చెబితే తట్టుకోగలరో లేదోనని కాస్త ఆలోచించి, చెప్పాలి డాక్టర్లు యిలాంటి విషయాల్ని. పేషెంట్ మీద అమితంగా ప్రేమ ఉన్న వారయితే హార్ట్ ఫెయిల్ అయ్యే ప్రమాదమూ ఉంది కాబట్టి.

"పేషెంట్‌కి విషయం చెప్పకండి. లంగ్స్‌కు, ఎక్సరే, పెల్విస్‌కు స్కానింగ్ తీయించండి వెంటనే" అని ఆవిడకు బాగా తెల్సున్న 'సూర్యా స్కానింగ్ సెంటర్'లో తీయించమని, వ్రాసి యిచ్చింది.

దారిలో ఏడుస్తూనే ఉన్నాను.

"నీకు నీ భార్యా, పిల్లలు ఉన్నారు. నీవెలా అయినా తట్టుకోగలవు. నాకు నా కష్ట సుఖాలు చెప్పుకోవటానికి అమ్మ తప్ప ఎవరున్నారు? ఈ సంగతి విని సగం చచ్చిపోయాను నేను" అంటూ వెక్కిళ్ళు పెట్టి ఏడ్చాను నా అన్న రామ్మూర్తితో చెప్తూ. నా ఏడుపు చూసి, వాడూ దుఃఖం ఆపుకోలేకపోయాడు.

సంవత్సరం నుండి మా అమ్మ చిక్కిపోతూ ఉండేది. తరచూ జ్వరం వచ్చేది, వాంతులయేవి. విరేచనాలు కూడా ఎక్కువే అయ్యేవి తరచూ.

మామూలు డాక్టర్ల వద్దకు తీసికెళ్ళేవాళ్ళం. అవి తగ్గటానికి మందులిచ్చే వాళ్ళు వారు.

బహిష్టులు పోయి చాలా కాలమైంది కాబట్టి ఏ విధమైన డిశ్చార్జీ లేదు కనుక గైనకాలజిస్టుకు చూపించాలన్న గొప్ప ఆలోచన మాకు రాలేదు. ఆ డాక్టర్లూ చెప్పలేదు.

ఇలాగే రోగాలు ముదిరిపోయే దశలో కనుక్కోవటమవుతుంది సహజంగా.

ఎక్స్‌రే, స్కానింగ్ తీయించాం.

ఇలాంటి కేసులు యిద్దరు, ముగ్గురు ప్రముఖులకు చూపిస్తే ఎవరేం మంచి సలహా యిస్తారోనన్పించింది మాకు.

డా॥ చంద్రవీణ వ్యాధిని కరెక్టుగా డయాగ్నైజ్ చేసినా, ఆవిడ యీ కేస్ సరిగా టేకప్ చేయలేదేమోనన్పించింది.

అందుకే ప్రఖ్యాత గైనకాలజిస్ట్ డా॥ శాంతను కన్‌సల్ట్ చేయమని, మా అన్నయ్యకు వాడి ఆఫీసులో కొందరు సలహా ఇచ్చారుట.

ఫీజు ఎక్కువ తీసుకుంటుందని తెల్సినా, ముందుగా అపాయింట్‌మెంట్ తీసుకుని, మా అమ్మను ఆవిడ వద్దకు తీసికెళ్ళాం.

ఆవిడ చూశారు. 'ఓవరియన్ ట్యూమర్. క్యాన్సరన్నమాట. ఆవిడకి చెప్పకండి' అన్నారు.

నేను ఏడ్చాను. "అబ్బెబ్బే.... ధైర్యంగా ఉండాలి. నేను చూడండి. నాకు అరవై రెండేళ్ళు. గుండెకు బైపాస్ సర్జరీ కూడా చేయించుకున్నాను. ఎలా ఉన్నానో చూడండి..... స్కానింగ్ తీయించండి..... "శ్రీ రామా సెంటర్‌లో" అన్నారు.

స్కానింగ్ తీసే ముందు బాగా నీళ్ళు తాగించమన్నారు. అలా చేస్తే మంచి ఫలితమొస్తుందని.

కడుపులో చాలా నీరుందనీ, క్యాన్సర్‌కు సంబంధించిన గడ్డలు ఉన్నాయని అల్ట్రా సోనోగ్రఫీ రిపోర్టులో తేలింది.

ఆవిడకు ఆ రిపోర్ట్ చూపించాం.

"నీరు లంగ్స్‌దాకా వచ్చింది. పెద్ద పెద్ద గడ్డలున్నాయి కడుపులో. "శ్రీ విలసిత నర్సింగ్‌హోం"లో రేపు అడ్మిట్ చేయండి. ఆపరేషన్ చేయాల్సుంటుంది" అన్నారు డా॥ శాంత.

"దగ్గు వచ్చేదండి. ఇస్నోఫీలియాల వల్ల వచ్చిందనుకుంటున్నాం మేము" అన్నాం యిద్దరం.

"అలా అని తృప్తిపడి, జబ్బును నిర్లక్ష్యం చేసుకోకూడదు. దేన్నయినా ఫేస్ చేయగలగాలి. ప్రీవియస్ రిపోర్ట్‌ను బట్టి చూస్తే ఇస్నోఫిల్స్ శాతం నార్మల్‌గానే ఉన్నట్లుంది కదా" అన్నారావిడ.

పూర్వకాలం మనిషి కాబట్టి, రోగనిరోధక శక్తి ఎక్కువ ఉంటుంది కనుక అరవై ఐదేళ్ళొచ్చినా మనిషి చిక్కిపోయి, తరచూ జబ్బు పడుతూ, అలాగే పనులు చేస్తుండేది మా అమ్మ పిల్లల్నిబ్బంది పెట్టకూడదనే ప్రేమాతిశయంతో.

నా తండ్రి చిన్నతనంలో గతించటం వల్ల ఎన్నో కష్ట నష్టాలకు ఓర్చి, మా తల్లే మమ్మల్ని పెంచి, పెద్ద చేసింది బంధువుల యిళ్ళల్లో ఉండి, అడ్డమైన చాకిరీ చేస్తూ.

మనుషుల విలువలు తెలుసుకోగల్గే గుణం చిన్నతనం నుండీ నాలో ఉండటం వల్ల అపారమైన ప్రేమ ఆవిడ మీద నాకు. అందుకే తట్టుకోలేకపోతున్నాను ఆవిడకు క్యాన్సర్ అని తెల్సిం తర్వాత.

తల్లి ప్రాముఖ్యత నా అన్నకు తెలియజెప్పుండేదాన్ని. డబ్బు పెట్టగలగాలి గదా! మరివాడు.

"శ్రీ విలసిత నర్సింగ్‌హోమ్"లో డాక్టర్ శాంతగారు చెప్పినట్లు అడ్మిట్ చేశాం మా అమ్మను. శాంతగారు రిటైర్ అయిం తర్వాత మూడు, నాలుగు చోట్ల కన్సల్టెంట్‌గా ఉంటున్నారు. వాటిల్లో యీ నర్సింగ్‌హోమ్ ఒకటి.

నేను చాలా ఆస్పత్రులు చూశానా రోగాలకు సంబంధించి. ఆ పరిసరాలు, రోగులూ... అన్నీ చూస్తుంటే - ఏ రోగం లేని వాళ్ళకు కూడా ఏదో జబ్బు వస్తుందేమో నన్పించేలా ఉండేవి అవి.

కానీ యీ నర్సింగ్ హోమ్‌లోకి అడుగుపెడుతూంటే హోమ్లీగా, హాయిగా అన్పించింది.

ముందువేపు ఎన్నో రకాల క్రోటన్స్ మొక్కలూ, గులాబీలూ మొదలైన వాటితో రక రకాల పండ్ల చెట్లూ, అశోక వృక్షాలూ ఒక క్రమ పద్ధతిలో ఉండి, కంటికింపుగా చక్కగా అన్పించింది.

లోపలకెళ్ళగానే ఎదురుగా గోడపై 'మహాలక్ష్మి' అమ్మవారి ఫోటో ఉంది. చూడగానే భక్తి భావం కల్గేలా ఉన్నది. పటానికి చుట్టూ చిన్న చిన్న రంగు రంగుల బల్బులతో ముచ్చటగా ఉన్నది. చామంతి పూల దండ వేసి ఉన్నది. అక్కడ వెల్గించిన అగరుబత్తీల కమ్మని సువాసన వచ్చే, పోయే వారిలో ఏదో తెలియని భక్తి భావాన్నీ, ధైర్యాన్ని కల్గించేలా ఉన్నది.

ఈ నర్సింగ్ హోమ్ స్థాపకులెంత గొప్పవారో అనన్పించింది నాకు.

రూమ్స్ కేటాయించే రాజుగారు మా తాహతుకు తగినట్లుగా క్యూబికల్స్‌లో అంతకు క్రితమే ఖాళీ అయిందని చెప్పి, ఒక రూమ్ యిప్పించారు.

రూమ్స్ అలాట్ చేయటం కూడా అక్కడికి వచ్చేవారి ఆర్థిక స్థాయిని బట్టే ఉంటుందని ఆ క్షణంలో నాకన్పించింది.

ఏ మూల చూసినా పరిశుభ్రత నన్నాకట్టుకున్నది. పరిసరాల్ని శుభ్రంగా ఉంచమనీ, ఆరోగ్యమే మహా భాగ్యమనీ, వగైరాల లాంటి బోర్డులున్నాయి అక్కడక్కడా.

అమ్మకు బ్లడ్, యూరిన్ టెస్టులూ మొదలైనవి చేశారు. బ్లడ్‌లో హిమోగ్లోబిన్ పర్సంటేజ్ సంతృప్తికరంగానే ఉన్నది. అయినా రెండు బాటిల్స్ 'ఓ' గ్రూప్ బ్లడ్ తెప్పించమన్నారు.

రాత్రి పన్నెండు గంటల తర్వాత నుండీ ఏ ఆహారమూ యివ్వొద్దని చెప్పారు.

రాత్రి ఎనిమిదిన్నర గంటల ప్రాంతంలో డాక్టర్లు రౌండ్స్ కొచ్చారు.

కొన్ని ఆస్పత్రులలో అలా ఉండదు. ఏ కేస్ చూసే స్పెషలిస్ట్ ఆయా వారాల్లో మాత్రమే వాళ్ళను చూడటానికొస్తుంటారు. కానీ యిలా ఉండదు. అది పద్ధతి కూడా కాదు.

వంది మాగధులలాగా నర్సులూ, కాంపౌండర్లూ, మిగతా డ్యూటీ డాక్టర్లూ వెంట రాగా ఆ నర్సింగ్‌హోం అధిపతి డాక్టర్ గోపీకృష్ణ ఠీవిగా, మహారాజులా వచ్చాడు మా రూంలోకి కూడా.

అజానుబాహువు, అరవింద దళాయతాక్షుడు ఆయన. చల్లని చూపులు, ఆప్యాయతతో మంచం మీద పడుకున్న అమ్మను పలకరించారు.

ఆ సౌమ్యత, చిరునవ్వు నన్ను మొదటిచూపులోనే ఆకట్టుకున్నాయి.

ఇలాంటి డాక్టరుంటే ఎటువంటి రోగమైనా సగం ఆ చల్లని చేతి స్పర్శతోనే తగ్గినట్లుగా, ధైర్యంగా ఉంటుందన్పించింది.

అమ్మకూ, మాకూ ధైర్యం చెప్పారు.

రాత్రికీ, రేపూ ఎనిమా చేయమని, ఏ టెన్షనూ లేకుండా హాయిగా నిద్రపోయేట్టుగా ఉండేలా టాబ్లెట్సు యివ్వమనీ....... కేస్ షీటులో వ్రాయించారు తన అసిస్టెంటుతో చెప్పి.

రాత్రి ఆయా వచ్చి ఎనిమా పట్టింది. "అంగం" చుట్టూ ఉండే వెంట్రుకలను రేజర్‌తో తీసివేసింది.

రోగి కంటే కూడా పేషెంటుతో ఉండేవాళ్ళకే అనవసరపు టెన్షన్ బాగా ఉంటుంది. ఆపరేషన్ అంటే నిద్ర పట్టలేదు నాకు.

మర్నాడు ఉదయమే ఎనిమా చేశారు. అనుకున్న టైంకు వీల్ ఛైర్‌లో అమ్మను లేబర్ రూంలో తీసికెళ్ళారు. అక్కడ వంటి మీదున్న నగలు తీయించి, బట్టలు మార్చి, బ్యాక్ ఓపెన్ గల తెల్లటి గౌను వేశారు.

ఆపరేషన్ థియేటర్‌లోకి తీసికెళ్ళారు అమ్మను. అంత బలహీనంగా ఉంది కదా! ఏమవుతుందోనని మాకు విపరీతమైన టెన్షన్. ఏమీ తినాలన్పించలేదు.

ఉదయం లేచిం దగ్గర నుండీ రాత్రి పడుకోబోయే వరకు ప్రతి దానికీ టెన్షన్ ఫీలవటం యీ సిటీ లైఫ్‌లో మామూలే ప్రతి ఒక్కరికీనూ. కానీ యిది మరీ ముఖ్యమైన టెన్షన్ కదా!

ఎనస్థీషియాలజిస్ట్ ఓ.కె. అన్న తర్వాత ఆపరేషన్ మొదలైంది. ఒక గంట తర్వాత కడుపులో నుండి తీసివేసిన గర్భాశయం, రక్తపు గడ్డలూ ఒకదానిలోనూ, వెడల్పాటి బకెట్ నిండా నీరూ మేము చూడటం కోసం అక్కడ ఉంచారు.

'ఆ చిన్న గర్భసంచీలోనే కదా! మేము పెరిగి, పుట్టి యింత వాళ్ళమైంది' అనే భావన నన్ను కదిలించి వేసింది అది చూస్తుంటే.

ఆ తర్వాత ఒక గంటకు మా అమ్మను బయటకు తీసుకు వచ్చారు స్ట్రెచర్‌పై తెచ్చి, మంచంపై పడుకోబెట్టారు.

బాధ ఎక్కువై, మత్తులోనే ఉన్నా కూడా మూలుగుతూనే ఉన్నది మా అమ్మ.

నా గుండెలు పిండినట్లయింది ఆమె బాధ చూస్తుంటే.

"ఈ రోజంతా అలాగే ఉంటుంది. వర్రీ అవ్వాల్సిన పని లేదు" అని చెప్పారు డ్యూటీ డాక్టరు. అసహనంగా అటూ, యిటూ కదులుతూనే ఉన్నది మా అమ్మ. సెలైన్ వాటర్ బాటిల్స్ ద్వారా నరాల గుండా ఎక్కుతూ ఉన్నది. కాళ్ళని కదలకుండా నేనూ, మా అన్న, వాడి స్నేహితుడూ పట్టుకొని కూర్చున్నాం. కదిలితే కుట్లకు దెబ్బ అని.

తెల్లవార్లూ మాకూ జాగారమే. ఆవిడకు బాధ తెలియకుండా పెథడిన్‌లాంటి ఇంజక్షన్ లిచ్చారు. మర్నాడు సిస్టర్ వచ్చి, కాసేపు కూర్చోబెట్టింది. వేడినీళ్ళతో ఒక టవల్‌తో ఒళ్ళంతా తుడిచి, పౌడరు వేసింది. ప్రక్కబట్టలూ, ఒంటి మీదవి మార్చింది. ఒక చీర మాత్రం కప్పాం ఒంటి మీద.

కలెక్టివ్ బ్లడ్, వగైరా పోవటాన్కి డ్రెయిన్ ఒకటి ఏర్పాటు చేశారు కడుపుకు ఒక ప్రక్కగా కట్ల వద్ద.

ఈ కేస్ టేకప్ చేసిన డా॥ శాంత వచ్చి చూశారు అమ్మను. డా॥ గోపీకృష్ణ కూడా సహకరించార్ట ఆపరేషన్ చేయటంలో.

ఏ కేస్‌ను ఎవరు ఆపరేషన్ చేసినా, కుట్లు విప్పటం, వగైరాల దగ్గర నుండి డా॥ గోపీకృష్ణగారే స్వయంగా చూసుకునేవారు. రౌండ్స్‌కొచ్చినప్పుడు ఉదయం, సాయంత్రమూనూ.

ఇంటస్టైయిన్‌లో కదలిక లేక గ్యాస్ ఫార్మ్ అయి మా అమ్మ కడుపు ఉబ్బిపోయింది. నేసోగ్యాస్ట్రిక్ లేవేజ్‌తో సక్షన్ ఆపరేటస్ ద్వారా, గ్రీనిష్‌గా ఉండే లిక్విడ్ అంతా తీసేశారు. అలా ఇరవై నాలుగ్గంటలు ముక్కులో నుండి వేసిన ట్యూబ్‌ను ఉంచి గంటకొకసారి డ్యూటీలో వున్న సిస్టర్ వచ్చి, సిరెంజ్ ద్వారా తీస్తుండేది పసుపులాంటి ఆ ద్రవాన్ని.

అదంతా చూసి, ఏమీ తెలియని అమాయకత్వంతో, ఏడుస్తూ డా॥ గోపీకృష్ణ వెంట పడేదాన్ని నేను.

"అలా చేస్తేనే తొంభై శాతం హోప్స్ ఉంటాయి" అంటూ సౌమ్యంగా నచ్చచెప్పేవారు నాకు.

డా॥ గోపీకృష్ణగారి జిల్లావాళ్ళు, ఆ చుట్టుప్రక్కల ఊళ్ళకు సంబంధించిన వారూ ఎక్కువగా ఉండేవాళ్ళు పేషెంట్సు. బీదవాళ్ళను మరీ ప్రత్యేకంగా చూసేవారు. ఫీజులు కూడా విపరీతంగా వసూలు చేయరు. స్వతహాగా ధనవంతులైన ఆయనకు భేషజాలంటూ ఏమీ లేవు. నేను వచ్చిన దగ్గర్నుండి గమనిస్తున్నాను కదా!

ఆయన రామవరంలోని ఒక ఆస్పత్రిలో పదేళ్ళపాటు చేశారట.

పెళ్ళయిం తర్వాత మామగారి ప్రోద్బలంతో హైద్రాబాద్ వచ్చి నర్సింగ్ హోమ్ స్థాపించారుట. అక్కడి నుంచి వస్తుంటే "మా బంగారుబాబు వెళుతున్నాడు. మాకిక ఏది దిక్కు" అని ఏడ్చారుట అక్కడి పేషెంట్సు. అందుకే వారందరి అభ్యర్థన మేరకు రామవరానికి దగ్గర్లో గల ఆయన స్వగ్రామం మల్లవరానికి ప్రతి చివరి ఆదివారం నాడు వెళ్ళి అందర్నీ చూసి, అవసరమనుకున్న వార్కి అక్కడికక్కడే తగిన మందులు వ్రాసి, ఆపరేషన్ చేయాలనుకున్న కేసులను ఇక్కడకు రిఫర్ చేస్తుంటారట. తను వెళ్ళటమే కాకుండా తనకు తెల్సిన స్పెషలిస్టులను కూడా పంపుతుంటారట. ప్రతినెలా కూడా.

శనివారం వెళతారు మల్లవరానికి. అప్పటికే తిరునాళ్ళకొచ్చినట్లొస్తారుట జనం ఆయన కోసం. ఉదయం ఏడు గంటలకు వరుసగా అందర్నీ చూడటం మొదలెడతారట. సాయంత్రం ఆరు గంటలకు గానీ ఆ కార్యక్రమం కాదుట. అంతవరకూ నిల్చునే ఉంటారట ఆయన. ఈలోగా పచ్చి మంచినీళ్ళు కూడా ముట్టరట. ఇలా ఆయన మంచితనం గురించి వాళ్ల ప్రాంతం వాళ్ళు గొప్పగా చెప్పుకోవటం నేను విన్నాను.

ఆయన ప్రాంతీయాభిమానం నాకెంతో నచ్చింది.

ప్రతి డాక్టరూ స్థానికులతో పాటు తమ ప్రాంతం వారిని కూడా శ్రద్ధతో చూసి సరైన వైద్యం చేసి మంచి అనిపించుకుంటే అదే ఎంతో దేశసేవ చేసినట్లు కాదా! అని అనుకుంటాను నేను.

మా అమ్మకు కుట్లు విప్పారు ఆయనే.

బయాప్సీ రిపోర్టు వచ్చింది. క్యాన్సర్ సెల్స్ ఉన్నట్లూ, కడుపులో మిగతా ప్రాంతాలకు పాకినట్లు వున్నదందులో.

తర్వాత మా అమ్మను డిశ్చార్జ్ చేశారు. నేనూ మా అన్న కృతజ్ఞతలు చెప్పటానికి గోపీకృష్ణగారి రూమ్‌లోకెళ్ళాం.

"అబ్డామిన్ ఓపెన్ చేయగానే ఆ వాటర్ మిగతా సెల్స్‌లోకి ప్రాకిపోయి పాయిజన్ అయి, ఆపరేషన్ బల్ల మీదే ఆవిడ పోతుందని భయపడ్డాం. మీ అదృష్టం వల్ల బ్రతికి బయటపడ్డారావిడ" అనన్నారాయన.

"లేదు సార్! మీరు తీసుకున్న ప్రత్యేక శ్రద్ధ వల్లే మా అమ్మ ప్రాణాలు దక్కింది. పదేళ్ళయినా బ్రతుకుతుందంటారా?" అన్నాం.

ఆయన మాట మార్చి - "ఈ కేస్‌కు సంబంధించిన స్పెషలిస్ట్ డా॥ ఎన్.ఆర్. రావుగారన్నారు. ఆయన కేస్ టేకప్ చేస్తే మంచి రిజల్ట్ వచ్చేదాకా వదలరు. ఆ హిస్టోపాథాలజీ రిపోర్టుది జిరాక్స్ కాపీ వుంటే ఒకటివ్వండి. నేను ఆయనతో మాట్లాడి, ఏ విషయం తెలియజేస్తాను" అనన్నారు.

మేం మరోసారి కృతజ్ఞతలు తెల్పుకుని, యింటికొచ్చేశాం మా అమ్మను తీసుకుని. మా అన్నయ్య వెళ్ళి కల్సాడు ఆయనను వారం తర్వాత.

ఫలానా రోజు రమ్మన్నాడుట డా॥ రావుగారు.

ఆ రోజు వెళ్ళాం.

"ఒవరియన్ క్యాన్సర్ గ్రేడ్ 3 అని రిపోర్టులో ఉన్నది గదా! ఇది నలభై శాతం వరకు మాత్రమే క్యూర్ అవుతుంది. కీమో థెరపీ (మందుల ద్వారా చికిత్స) యివ్వాల్సి ఉంటుంది. ఈ పద్ధతే యీ జబ్బుకు ప్రపంచమంతటా ఉపయోగిస్తున్నారు. నెలకు మూడు, నాలుగు వేల దాకా డబ్బు ఖర్చవుతుంది. నెలకొకసారి చొప్పున ఆరు నెలల పాటు యివ్వాల్సుంటుంది. ట్రీట్‌మెంట్ పూర్తయ్యేసరికి జుట్టు ఊడిపోతుంది. మళ్ళీ వస్తుంది. ఏ విషయం ఆలోచించుకుని చెప్పండి" అన్నారు డా॥ ఎస్.ఆర్. రావుగారు.

"అమ్మో! ఆరు నెలలా! నెలకు మూడురోజులు ఆస్పత్రిలో ఉండాలా! ఇంజక్షన్స్ బదులు టాబ్లెట్స్ యివ్వకూడదా!" అన్నాను అతి అమాయకంగా నేను.

"అలా ఉండదు, ఇంజక్షన్స్ అయితే నేరుగా రక్తనాళాలలోనికి వెళ్ళి త్వరగా పనిచేస్తాయి. ఎవరైనా యిదే పద్ధతి అమలు చేస్తారు" అన్నారు డా॥ ఎస్.ఆర్. రావుగారు.

'సరే' అని ఒప్పుకున్నాం. ఆ విధంగా మొదటి కీమోథెరపీకి మా అమ్మను మళ్ళీ అక్కడ అడ్మిట్ చేశాం.

మామూలు సెలైన్ వాటర్ బాటిల్స్‌తో ఓవరియన్ కార్సినోమాను కంట్రోల్ చేయగల ఎన్‌డాక్సన్, సిస్‌ప్లాటిన్, లాసిక్స్, డెక్సాజెక్ట్, మెటాకోప్రేమ్, వాంతులవ్వో రాకుండా పెరినామ్, ఫెనర్గాన కలిపి రోజుకు ఏడు బాటిల్స్ చొప్పున డ్రిప్ ద్వారా నరానికి ఎక్కించే వారు మూడు రోజుల పాటు.

రీనల్ ఫెయిల్యూర్ కాకుండా 'మానిటాల్' కూడా కలిపేవారు.

ఐనా ఎండాక్సన్, సిస్‌ప్లాటిన్ వల్ల కొద్దిగా వాంతులయ్యేవి మా అమ్మకు. సంధి ప్రేలాపన ఉండేది.

బ్లడ్‌లో మెగ్నీషియం, కాల్షియం తగ్గుతుందని దాని వల్ల కిడ్నీస్ పాడయిపోకుండా మెగ్నీషియం సల్ఫేటు కూడా తగు మోతాదులో యిచ్చేవారు.

కిడ్నీస్ సరిగా పని చేస్తున్నాయా? లేదా ఎక్కువ మోతాదులో యిచ్చే యీ మందు వల్ల అని, "యూరిన్ ఔట్‌పుట్' కూడా కౌంట్ చేయిస్తుండేవారు. ఆ రిజల్ట్ కూడా తృప్తికరంగా ఉండేది మా అమ్మకు. అలా మొదటి కీమోథెరపీ అయిపోయింది. నాల్గవ రోజు డిశ్చార్జ్ చేశారు.

అయితే వెజైనల్ ఇన్‌ఫెక్షన్ వల్ల చాలా దుర్వాసన వస్తుండేది మా అమ్మ వద్ద. డిశ్చార్జ్ అవుతుండేది దుర్వాసనతో.

కాండిడ్-6 వెజైనల్ టాబ్లెట్సు ప్రత్యేక పరికరం ద్వారా వెజైనాలోకి పెట్టమనేవారు. అయినా ఆ వాసన పోలేదు.

రెండవసారి కీమోథెరపీకి అడ్మిట్ చేశాం నెల గడిచిం తర్వాత.

సహజంగా ఎండాక్సన్ యివ్వటం వల్ల బ్లడ్‌లో హిమోగ్లోబిన్ పర్సంటేజ్ తగ్గిపోతుంది గదా! అందుకని బ్లడ్ ఎక్కించారు యీసారి.

కీమో థెరప్యూటిక్ డ్రగ్స్ అయిన సిస్‌ప్లాటిన్, ఎండాక్సనుల వల్ల జర్వరం కూడా వచ్చింది.

"మీకు తెలీదా సుజాతగారూ! ఎవరూ చెప్పలేదా! మీ మదర్‌కు క్యాన్సర్ అని. అందుకే. ఆ చెడు వాసన అలా వస్తోంది" అని చెప్పింది ఒక సిస్టరు నాతో.

ఆవిడే మళ్ళీ అన్నది 'పూర్వం టి.బి. వచ్చి ఎందరో చనిపోయేవారు. కానీ యిప్పుడు టి.బి. అంటే మామూలుగా జ్వరం వచ్చి తగ్గినట్టుగా అయింది. అలాగే యిప్పుడు క్యాన్సర్‌ను నయం చేయటానికి వ్యాక్సిన్‌ను కనుక్కోవచ్చు మున్ముందు' అని ధైర్యం చెప్పారావిడ.

అయినా నేను ఎక్కడబడితే అక్కడ డల్‌గా కూర్చుంటూ ఏడుస్తూ ఉండేదాన్ని. గోపీకృష్ణగారు గమనించే వారు.

మళ్ళీ ఆపరేషన్ చేసినా, రేడియం ట్రీట్‌మెంట్ యిచ్చినా అమ్మ తట్టుకోలేదని నిర్ణయించుకున్నారు డాక్టర్ల బృందమంతా.

మేం భయపడతామని ముందు ముందు ఏమి చేయబోయేది వాళ్ళు చెప్పరనుకున్నాను. డా॥ గోపీకృష్ణగారి పద్ధతే యిది. 'ఇదీ' అని చెబితే పేషెంట్ గోవింద కొడతాడని ఆయన చెప్పరు. ఎవర్నీ చెప్పనివ్వరు.

కాని మర్నాడు మేం ఎవరూ లేకుండా చూసి, ఆయనే లేబర్ రూమ్‌కు మా అమ్మను స్ట్రెచర్‌పై తీసుకు రమ్మన్నారట. కాటరైజేషన్ అనే పద్ధతిని అమలు చేశారట. అంటే కరెంట్ పెట్టినట్లన్నమాట.

ఆ తర్వాత రౌండ్స్ కొచ్చినప్పుడు, 'రెండు, మూడు రోజులు కదిలించవద్దు. బెడ్ మీదనే అన్నీ అంటే యూరిన్ వగైరా పట్టండి. వెంట వెంటనే నేప్కిన్స్ కూడా మార్చండి' అని చెప్పారు సిస్టరుతో.

అక్కడ సిస్టర్స్, దాయాలకు కూడా ఆయనంటే గౌరవంతో కూడిన భయం కల్గి ఉండేవారు. పేషెంట్స్‌కు ఏ లోపం లేకుండా చక్కగా చూసేవాళ్ళు. పరిసరాలను పేషెంట్సుతో వచ్చేవాళ్ళు అపరిశుభ్రం చేసినా విసుక్కోకుండా నీటుగా ఉంచటానికి అక్కడ దాయాలు శ్రమపడేవారు.

డ్యూటీ డాక్టర్స్‌కూ, సిస్టర్స్‌కూ వగైరా సిబ్బందికి క్యాటగిరీ వైజ్‌గా చక్కని సదుపాయాలతో ఆ విశాలమైన ఆవరణలోనే క్వార్టర్స్ ఉండేవి.

జీతాలు, భత్యాల విషయంలో కూడా ఎవరికీ ఏ లోపమూ ఉన్నట్టుగా ఎవరూ చెప్పగా నేను వినలేదు.

ఎక్కడా నయంకాని రోగాలున్న రోగులను యీ నర్సింగ్‌హోమ్‌కు తీసుకొస్తుండేవారు. సత్వరం తగిన వైద్యసహాయం అందటంతో రోగులూ, వారి బంధువులూ సంతోషంగా ఇళ్లకు వెళ్లటం నేను చూశాను.

మా అమ్మనే కాకుండా అందరినీ అలాగే శ్రద్ధగా చూసేవారు డా॥ గోపీకృష్ణ. స్పెషలిస్టులతో ప్రత్యేకంగా కన్సల్ట్ చేసి, తనూ సలహాలిస్తూ రోగ నిర్ధారణలో రోగం నయమవటానికి అమిత శ్రద్ధ తీసుకునేవారు.

ఒక రోజు......... యీరోజో, రేపో ఛస్తుందన్న కేసొకటి వచ్చింది. డాక్టర్లు ఎంత ప్రయత్నించినా ఆవిడ సహజంగానే చనిపోయింది. చూస్తున్న నాకు, చుట్టుప్రక్కల వాళ్ళకూ దిగులుగా అన్పించింది. కాని డాక్టర్లు మాత్రం నిర్లిప్తంగా వుండిపోయారు. వాళ్ళు అలాంటివెన్నో చూస్తుంటారు కదా!

నిజంగా డాక్టర్లే నిజమైన వేదాంతులన్పించింది నాకు. చావు పుట్టుకలను సమాన దృష్టితో చూస్తారు కాబట్టి.

డాక్టర్ గోపీకృష్ణగారంటే ప్రత్యేకంగా అభిమానం కల్గటం మొదలైంది. నా దృష్టిలో నాకే కాక, రోగులందరి పాలిటా దేముడిలా అన్పించేవారాయన. మా అందరి ఆయుర్దాయాలూ పోసుకుని కలకాలం జీవించి మాలాంటి ఎందరినో బ్రతికించాలని రోగులందరూ కోరుకోటం నేను విన్నాను.

మామూలుగా ఏ భావం లేకుండా వుంటే మనం ఎదుటి వ్యక్తుల్ని ధైర్యంగా చూడగలం. కానీ మనసులో ప్రేమతో కూడిన ఆరాధనా భావం అవతలి వ్యక్తిపై అంకురించినప్పుడు, ఆ వ్యక్తి సమీపంగా వచ్చినప్పుడు చూడటానికి తత్తరపాటు పడతాం.

నా పరిస్థితి అలా అయింది. ఆయనవైపు కళ్లెత్తి చూడటానికి సిగ్గుపడేదాన్ని. ఆయన మామూలుగానే ఉండేవారు.

ఇన్‌ఫెక్టివ్ ల్యూకోరియా (ట్రైకోమోనియాసిస్)ను మెట్రో నిడెజోల్ ఇంజక్షన్స్ (శక్తివంతమైన యాంటీ బయాటిక్స్) ద్వారా కంట్రోల్ చేయగలిగారు. అలా పధ్నాలుగు రోజులిచ్చారు అమ్మకు, ఐ.వి. ద్వారా, గ్యారామైసిన్ నార్ఫ్లోగ్జాసిన్ కూడా యిచ్చారు. ఇవన్నీ క్యాన్సర్ సెల్స్ నరికట్టటానికి కూడాను. ఆ విధంగా ఆ ట్రీట్‌మెంట్ ద్వారా అమ్మకు వెజైనా నుండి వెలువడే దుర్వాసనతో కూడిన డిశ్చార్జ్ తగ్గిపోయింది. పెల్విక్ ఇన్‌ఫెక్షనును అలా అరికట్టారు డా॥ గోపీకృష్ణ.

దాంతో నాకాయన మీద అభిమానం కొండలా పెరిగిపోయింది. ఇంటికెళ్ళినా ఆయన చిరు దరహాసం, మంద్రస్థాయిలో వుండే ఆయన స్వరం, ఆయన మనోహర రూపం, యివన్నీ అనుక్షణం గుర్తొచ్చేవి. తిండి సహించేది కాదు. ఎప్పుడూ ఆయన గురించిన ఊహలతో నిద్రపట్టేది కాదు. ఆయనతో కల్సి వున్నట్లు, వర్షం పడేటప్పుడు ఆయన కారులో ఆయన ప్రక్కనే కూర్చుని ఎంతకాలమైనా విసుగనేది లేకుండా అలా ఆయన కళ్ళల్లోకి చూస్తూ ఉండిపోవాలనీ, ఆయన విశాలమైన ఛాతీపై తల వాల్చుకుని ఉపశమనం పొందాలనీ, ఎన్నో, ఎన్నెన్నో ఆచరణసాధ్యం కానివన్నీ ఊహించుకునేదాన్ని.

మగవాడి ప్రేమ, సాన్నిధ్యం స్త్రీకి ప్రపంచంలో ఏదీ యివ్వలేనంత ధైర్యాన్ని జీవితంపై ఆశనూ కల్గిస్తాయి కనుక. కానీ భ్రమలు వాస్తవాలు కావన్న నిజమూ నాకు తెలుసు.

చాలా పొడవుగా, లావుగా వుండే నేను ఆ విధంగా బెంగతో చిక్కిపోవటం మొదలెట్టాను.

"చిక్కిపోయి, చిక్కిపోయి చుక్కల్లో కలిసిపోతానేమో" అనుకుని ఏడ్చేదాన్ని. నేను ఆయన మీద మూగప్రేమను పెంచుకున్నాను కనుక.

అమ్మ కోలుకుంటున్నది. మళ్ళీ మూడవ థెరపీ కోసం జాయిన్ చేశాం. రూమ్‌లు ఖాళీ లేక రికవరీ రూం ఇచ్చారు మాకు.

వైద్య పరిభాషలో దేవాలయం లాంటి ఆపరేషన్ థియేటర్‌కు ప్రక్కగా ఉండేది అది. ఆయన ఆపరేషన్ చేసేటప్పుడు వేసుకునే ప్రత్యేకమైన దుస్తుల్లో (ఆకుపచ్చనివి) వుండి ఆపరేషన్ జరిగే పేషెంట్సు కోసం వచ్చేవారికి సందేహాలు తీరుస్తూ, ఇంకా

ఎవరైనా వస్తే వారిని పలకరిస్తూ అటూ, ఇటూ తిరుగుతుండేవారు ఆపరేషన్లు మొదలెట్టేలోపుగా.

ఆయనను ఎక్కువగా చూడడాన్కి అలా అవకాశం కల్గింది నాకీసారి. పచ్చని శరీర ఛాయలో, ఆ దుస్తుల్లో బంగారు తండ్రిలాగా వుండేవారాయన. మాటలెంత సౌమ్యంగా వుండేవో.... ఎవరైనా సరే ఆయనను చూస్తే మనసు పారేసుకోవటం ఖాయమని నాకన్పించింది.

ఆయన ఎమ్.ఎస్. (మాస్టర్ ఆఫ్ సర్జరీ) కాబట్టి ఏ ఆపరేషన్లయినా చేయగల్గేవారు.

అపెండిసైటిస్, పెప్టిక్ అల్సర్, బ్రెస్ట్ క్యాన్సర్, థైరాయిడ్ గ్లాండ్‌దీ, హెర్నియా, హైడ్రోసిల్, వేసక్టమీ, ట్యూబెక్టమీ, మయొమెక్టమీ, హిస్టరెక్టమీ, లంగ్స్, బ్రెయిన్, హార్ట్, కిడ్నీస యిలా ఎన్నో చేయగల్గేవారు.

స్పెషలిస్టులు చేస్తున్నా ఆయన అసిస్ట్ చేస్తుండేవారు.

ఇప్పుడు ప్రతిదానికీ స్పెషలిస్టులుగానీ, పూర్వం ఎమ్.ఎస్. చేసినవాళ్లు దాదాపు అన్ని రకాల ఆపరేషన్‌లూ చేసేవారు.

అమ్మకీసారి ఎలాంటి కాంప్లికేషన్సూ లేవు.

నాల్గవసారి కీమోథెరపీ కూడా ఎండాక్సన్, సిస్‌ప్లాటిను, వగైరాల కాంబినేషన్‌తో అయిపోయింది.

లింఫ్ గ్లాండ్స్ వగైరాలకు సోకిందేమోనని స్పెషలిస్ట్ అవి నొక్కి చూస్తుండే వాడు మా అమ్మకు. అతనూ మంచి ప్రతిభావంతుడే. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే ప్రముఖ ఆంకాలజిస్ట్ అతను. వేలు తీసుకుంటారు మామూలుగా కానీ, అతను ఉదార స్వభావంతో చాలా తక్కువ తీసుకునేవారు మా వద్ద. అలా చేయటం వలన ఎక్కువ కృతజ్ఞతతో నా మనసు స్పందించి డబ్బు బాగా వచ్చి అతనూ, అతని కుటుంబం కలకాలం హాయిగా, చల్లగా ఉండాలని కోరుకునేదాన్ని. ఎందుకంటే యీ కలికాలంలో డబ్బుకున్న ప్రాముఖ్యత మరి దేనికీ లేదు కాబట్టి. అక్కడి డాక్టర్లందరూ ప్రతిభ కలవారే. డ్యూటీ మైండ్ కలవాళ్ళు. ఒకరి ప్రతిభను మరొకరు కించపరుచుకొని తత్త్వం గల వాళ్ళు. ఆ నర్సింగ్‌హోమ్‌లో ఇరవై నాలుగ్గంటలూ వైద్య సేవలందుతుండేవి. అత్యాధునిక సదుపాయాలూ ఉండేవి.

ఈసారి యింటికెళ్ళిం దగ్గర నుండీ ఆకలి లేదనటం మొదలెట్టింది అమ్మ. ప్రతి థెరపీకి ముందు బ్లడ్ టెస్ట్ చేయించమనేవారు డా॥ రావు. బ్లడ్‌లో ప్లేట్‌లెట్స్ కౌండ్స్ వగైరా సంతృప్తికరంగా ఉన్నాయా, లేదా చూడటానికని.

ఈసారి స్కానింగ్ కూడా తీయించమన్నారు అబ్డామిన్‌ను.

లివర్ వద్ద చిన్న చిన్న క్యాన్సర్‌కు సంబంధించిన నాడ్యూల్స్ (బుడిపెలు) ఉన్నట్లు తేలింది. లంగ్స్ క్కూడా ఎక్స్‌రే తీయించమన్నారు. ఇ.సి.జి. కూడా.

లివర్‌కూ, వగైరాలకూ ఆపరేషన్ను చేసే స్పెషలిస్ట్ డా॥ నటరాజ్‌ను పిలిపించారు డా॥ గోపీకృష్ణ. మొదటిసారిలా టెన్షన్ ఫీలవలేదు నేను. నేను పిచ్చిగా అభిమానించే డా॥ గోపీ కృష్ణ ఉండగా అమ్మ గురించి యిక నాకేం బెంగ అనుకున్నాను.

అమ్మకు అలా లేపరేటమీ చేశారు. ఆపరేషన్‌ను తట్టుకోగల శక్తి అమ్మకిప్పుడొచ్చింది కాబట్టి.

యూరిన్ పాస్ అవటానికి ఒక ట్యూబ్ పెట్టారు. యూరిన్ ఫిల్లింగ్ బ్యాగుకు కనెక్షనిస్తూ. అది పట్టే శ్రమా లేకుండా అయింది నాకు. ఆ బ్యాగు నింఫ్హినప్పుడల్లా దాయాలు తీసి, యూరిన్ 'ఔట్‌పుట్' కౌంట్ చేయటాన్కి సిస్టర్స్‌కు చెప్పేవారు.

"సూక్ష్మంగా ఉన్న వాటిని కూడా తీసేశాం. ఆవిడకు యిక ఢోకా లేదు" అన్నారు డా॥ గోపీకృష్ణ మా అన్నయ్యతో.

ఆయన ఏం చెబితే అదే మాకు వేదం.

ఈసారి కూడా ముక్కులో నుండి ట్యూబ్ వేసి పసరు, వగైరా తీసే కార్యక్రమం చేపట్టారు ఇంటస్టయిన్‌లో కదలిక లేదని.

కాస్త కోలుకున్న తర్వాత కుట్లు విప్పారు.

ఈసారి బయాప్సీ రిపోర్టులో కూడా క్యాన్సర్ సెల్స్ ఉన్నట్లు, అవి గ్రేడ్-3ని సూచిస్తున్నట్లూ వచ్చింది.

డా॥ చంద్రవీణ ట్రీట్‌మెంటు వల్ల అయితే అమ్మ చాలా త్వరగా మరణించేది.

మా అదృష్టం బాగుండి డా॥ గోపీకృష్ణగారి చేతిలో పడటం వల్ల, అమ్మ

ఇంకొన్నాళ్ళు బ్రతికే అవకాశం ఏర్పడింది. ఆయన తీసుకున్న ప్రత్యేకమైన వైద్యపరమైన శ్రద్ధ వల్ల. అమ్మకిప్పుడు అరవై అయిదు ఏండ్లు మరి.

ఐదవ కీమోథెరపీ మొదలెట్టారు.

ఈసారి సిస్‌ప్లాటిన్‌కు బదులు కార్బోప్లాటిన్ ఇచ్చారు. ఇంకా శక్తివంతంగా పనిచేస్తుందని.

అడ్రియామైసిన్ అనే శక్తివంతమైన యాంటీ బయాటిక్ ఇంజక్షన్ ఇచ్చారు. (ఓవరియన్ క్యాన్సర్‌కు వాడే మందు ఇది).

దీనివల్ల డయేరియా, వాంతులు, వగైరాలలాంటివి రావచ్చుట.

కానీ అమ్మకు ఏమీ కాలేదు. అమ్మకు బాగానే వుంటుందిలెమ్మనుకున్నాను.

అయితే ఆయనను చూడందే బ్రతకలేని స్థితికొచ్చాను.

“మీ పిచ్చి నాకు హైపిచ్‌లో వుందని” ఏడుస్తుండేదాన్ని.

ఇంక ఒక్కసారి తప్ప మేము మళ్లీ కొన్నాళ్ళ వరకు రాము కదా! అనే నిజం గుర్తొచ్చి వుండుండి దుఃఖిస్తుండేదాన్ని. ‘నీరాజనం’ సినిమాలోని “నిను చూడక నేనుండలేను” అనే పాటను ఎంతో ఇష్టంగా వినేదాన్ని. రేడియోలో రోజూ రావాలని కోరుకునే దాన్ని (ఆ పాట).

ఏ ఇన్‌కంటాక్స్ బాధలూ ఆయన కుండకూడదనీ, కొన్ని మినహాయింపులు ఇలాంటి వారికుండాలనీ కోరుకునేదాన్ని. అందరి దేముళ్ళనూ ఆయన క్షేమం కోసం అనుక్షణం ప్రార్థిస్తుండేదాన్ని.

స్పెషల్ రూముల్లో వున్నవాళ్ళు కూడా ఆయన రౌండ్స్‌కు రావటాన్కి ఎంతగానో ఎదురు చూసేవారు.

ఎనభై ఏళ్ళ ముసలమ్మ కూడా “పెద్ద డాక్టరింకా రాలేదా?” అని అడగటం నేను విన్నాను. ఆయన చల్లని చేతిస్పర్శ కోసం పేషెంట్లు అలా వయసు భేదం లేకుండా తహతహ లాడిపోవడం గమనించాను నేను.

తెల్లటి బట్టల్లో, ఆ వైద్య విద్య తెచ్చిన తేజస్సుతో సూర్యునిలా వెలిగే ఆయనను చూసిన కళ్ళతో కొందరు ఆడవాళ్ళు ఎడ్డిమడ్డిగా ఉండే తమ భర్తలను

యీాసడించుకోవడమూ గమనించాను నేను.

పెద్ద పడవలాంటి కారున్నది బయట. మా ఎదురు రూమ్‌వాళ్ళు మధ్యతరగతి వాళ్ళే. ఆ కారులో వచ్చిన దంపతులను సాగనంపటానికి యీ మధ్యతరగతి పేషెంట్ భార్య క్రిందకు వచ్చింది. అంత గొప్పవాళ్ళు తమకు తెలుసు అన్నట్లు. ఇతరులు చూస్తున్నారో లేదోనని యీమె ఆ చుట్టూ చూడడం, ఫోజులు కొట్టటం పై నుండి కిటికీలో గుండా చూస్తున్న నాకు నవ్వు తెప్పించింది. మిడిల్ క్లాసు వాళ్ల మనస్తత్వాలిలాగే ఉంటాయ్ దాదాపు అనుకున్నాను.

స్పెషల్ రూమ్స్‌లో ప్రతి రూమ్‌లోనూ చిన్నస్టాండ్, అందులో థర్మామీటర్ ఉండేవి. కిటికీలకు చక్కని కర్టెన్స్, ఎటు చూసినా పరిశుభ్రత కొట్టొచ్చినట్టుండేది...

క్యూబికల్స్ కూడా అలాగే అద్దంలా నీట్‌గా ఉండేవి. అన్ని రూముల్లోనూ, చక్కని ప్రకృతి చిత్రాలూ, రవివర్మ చిత్రాలూ, పసిపిల్లలున్న పెయింటింగ్స్ వగైరాలు కంటికింపు గొలుపుతూ ఉండేవి. అలాంటివి వరండాలలోనూ అమర్చబడి ఉండేవి.

నీడలో పెరిగే అందమైన క్రోటన్సుతో ఉన్న పింగాణీ కుండీలు అక్కడక్కడా అమర్చబడి యింటికంటే ఆస్పత్రే హాయిగా ఉందనే భావాన్ని పేషెంట్‌కూ, పేషెంట్స్‌తో వచ్చినవాళ్ళకూ, విజిటర్స్‌కీ కలిగేలా ఉండేవి. వీలున్నప్పుడల్లా యిలాంటివన్నీ గమనిస్తుండేదాన్ని.

ఒకరోజు రాత్రి రెండు గంటల దాకా డా॥ గోపీకృష్ణ యింటికెళ్ళలేదని తెల్సింది.

ఏదో బర్నింగ్ కేస్ వచ్చిందట. దాదాపు ఒళ్ళంతా కాలిపోయి, బీదవాళ్లు వాళ్లు. ఆయనే ఉండి, ప్రత్యేకంగా ఆ కేసు వ్యవహారం చూసి, అప్పుడెళ్ళార్ట ఇంటికి.

ఆయనకు అన్నింటికన్నా డ్యూటీయే ప్రాణమన్నమాట.

"వైద్యోనారాయణో హరి:" అన్న సూక్తికి ప్రతిబింబం డా॥ గోపీకృష్ణ.

అందరు డాక్టర్‌లూ యిలా వుంటే వైద్యపరంగా దేశం ఎంతో పురోభివృద్ధిని సాధించేది? అనిపించింది నాకు.

ఆయన మీద నా ఆరాధనా భావం మరింతగా పెరిగిపోయింది.

ప్రేమకూ, వయసుకూ సంబంధముండదనిపించింది.

ప్రముఖ నటి ఎలిజిబెత్ టేలర్ చూడూ! ప్రేమకు ఎంత ప్రాముఖ్యాన్ని యిచ్చి ఆ వయసులో కూడా వివాహం చేసుకుందో! ఎందుకంటే తొంభై శాతం ప్రేమ అనేది సెక్స్‌తో ముడిపడి ఉంటుంది కాబట్టి.

కొన్ని పాశ్చాత్య దేశాలలో పద్ధతులే నాకు నచ్చుతాయి.

మన దేశంలో సాంప్రదాయం ముసుగులో భార్యాభర్తలు ఒకళ్లకొకళ్లకు పడక, అనుక్షణం ఛీదరించుకుంటూ, అనుభూతులు చచ్చిపోయి, పిచ్చికుక్కల్లా కొట్లాడుకుంటూ, తద్వారా పిల్లల మనసులను పాడుచేస్తూ జీవిస్తుంటారు గదా! అలాంటివారు ఒక సామరస్య భావానికొచ్చి, స్నేహపూర్వకంగా విడిపోయి, ఎవరి మానాన వారు గౌరవంగా బ్రతుకుతూ, పిల్లల విషయంలో కూడా సముచిత నిర్ణయం తీసుకుని విడివిడిగా జీవితం సాగిస్తుంటే చూసి, గేలి చేయని సమాజం మన దేశంలో ఏర్పడాలని పాశ్చాత్య దేశాలలోలాగా అనుకుంటాను నేను.

చివరి కీమోథెరపీకి మా అమ్మను తీసుకొచ్చాం. "శ్రీ విలసిత నర్సింగ్ హోంకు'

ఈసారి వ్యాధినిరోధక శక్తి తగ్గటం వల్లనో ఏమో అడ్రియోమైసిన్ వల్ల అమ్మకు బాగా మోషన్స్ అవటం మొదలెట్టాయి. వాటిని తత్సంబంధిత మందులతో కంట్రోల్ చేసి కీమోథెరప్యూటిక్ డ్రగ్స్ యిచ్చారు తర్వాత.

"మందుల వల్ల కాస్త నీరసంగా ఉంటుంది. ఏమీ కాదు. భయపడాల్సిన పని లేదు" అని ధైర్యంచెప్పి, ప్రేమగా చూస్తూ వెళ్ళారు డా॥ గోపీకృష్ణగారు. చివరిరోజు ఉదయం రౌండ్స్ కొచ్చినప్పుడు. కీమోథెరపీకి ఇచ్చే మందుల వల్ల క్యాన్సర్ సెల్స్‌తో పాటు మామూలు సజీవ కణాలు కొన్ని నశించటం వల్ల అలా ఉంటుందట నీరసంగా.

ఆయన చూపులెప్పుడూ ప్రేమామృతాన్ని వర్షిస్తుంటాయి. డెజర్ట్ లాంటి జీవితం కల్గిన నేను ప్రేమతో కూడిన ఆ చూపుల్ని ఆయనపట్ల ఆరాధనతో మేళవించుకున్నాను.

"ఆయనవి చూపులు కావు అవి అయస్కాంతపు విరితూపులు నా హృదయాంతరాళాలను చీల్చివేసే చురకత్తులు" అని కవిత్వ ధోరణిలో అనుకున్నాను నాలో నేను.

తర్వాత స్పెషలిస్ట్ రావుగారు వచ్చి, అమ్మ పొట్ట మీద వేళ్లతో కొట్టి చూశారు చేతులతో నొక్కుతూ, అలా వ్యాధి వ్యాప్తిని గుర్తించగలరు వాళ్ళు.

అమ్మ కాలివేళ్ళు, చేతుల వేళ్ళు నాలుకా నలుపు రంగులోకి మారాయి మందుల వల్ల. ఆ తర్వాత వాడాల్సిన మందులు వ్రాసిచ్చారు డా॥ రావుగారు అమ్మకు.

"టాబ్లెట్సు వాడకూడదా! ఆరు నెలల ఆస్పత్రికి రావాలా?" అని డా॥ రావుగార్నడిగాను అప్పుడు. ఇప్పుడు ఆ ఆరునెలలూ డా॥ గోపీకృష్ణగారి నీడలో,

ఆయన గురించిన మధురోహలతో, అక్కడున్నవాళ్ళూ ఆయన రౌండ్స్‌కొచ్చినప్పుడు ఆయనను చూస్తూ కడుపు నింపుకుంటూ ఆరు నిముషాల్లా గడిచిపోయాయి నాకు.

ఇహ యీ మధ్యకాలంలో ఆయనను చూసే భాగ్యమే ఉండదనుకున్నాను. మనసంతా శూన్యంగా, జీవితం వృథాగా అన్పించేది. ఏడవటమే ధ్యేయమైపోయింది నాకు.

నెలనెలా చెకప్ కోసం వచ్చినా ఆయన ఆ టైమ్‌కు రాకపోవచ్చు. స్పెషలిస్టు ముందే చూసి పంపవచ్చు. అంతగా ఆయనను చూసే భాగ్యం కలుగదు గదా! ఎట్లాగయినా...... ఆ తర్వాత కాలం బ్రతికున్నన్నాళ్లూ అమ్మకిచ్చే తదుపరి ట్రీట్‌మెంట్‌కు నేనుండకపోవచ్చు. కాబోయే ట్రాన్స్‌ఫర్ మూలంగా.

క్యాన్సరనేది బ్లడ్ క్యాన్సర్, బ్రెయిన్ ట్యూమర్, లంగ్ క్యాన్సర్, ఏదైనా ప్రాణాంతకమైనదే.

అది మొదటి స్టేజీలో ఉన్నా, రెండు, మూడు, నాల్గవ స్టేజీలలో ఉన్నా గుర్తించి, తగిన మందులిచ్చి, రోగి జీవిత కాలాన్ని వీలైనంత వరకూ పొడిగించటం ప్రతిభావంతులైన డాక్టర్ల బాధ్యత అనన్పించింది నాకు.

అందుకే డాక్టర్లు కావటం ఎన్నో జన్మల సుకృతం అనుకున్నాను. మంచి డాక్టర్లుగా పేరు తెచ్చుకోవటం. అందరికీ ఆత్మీయులుగా అన్పించుకోవటం మరీ అదృష్టమనిపించింది. ఈ విషయంలో డా॥ గోపీకృష్ణగారు కృతకృత్యులయ్యారు.

డిశ్చార్జ్ చేశారు మా అమ్మను. అన్నయ్య వెళ్ళి బిల్లు చెల్లించి అందరికీ స్వీట్స్ పంచి, వచ్చాడు. సామాన్లన్నీ సర్దాను. నా కళ్ళు ధారాపాతంగా వర్షిస్తూనే ఉన్నాయి. ఎవరూ చూడకుండా తుడుచుకుంటూనే ఉన్నాను.

"గుడ్‌బై.... నా ప్రియాతి ప్రియమైన నా ప్రాణంలో ప్రాణమైన డా॥ గోపీకృష్ణగారూ...... గుడ్‌బై.... ఈ పిచ్చిదెప్పుడైనా మీకు గుర్తొస్తుందా.... వర్ధించిన విస్తరిలాంటి మీ జీవితంలో నాలాంటి పిచ్చివాళ్ళ గురించిన ఆలోచన రావటానికి అవకాశమే ఉండదేమో మీకు..." అనుకుంటూ వెక్కి వెక్కి ఏడ్చాను బాత్‌రూంలోకెళ్ళి.

టేబుల్‌పై వున్న బుల్లి ట్రాన్సిస్టర్‌లోంచి "అందని చందమామ కోసమనీ ఆరాటపడినావే చిన్నదానా.........నీవు....... అల్లాడిపోయినావే చిన్నదానా........." అంటూ "చివరకు మిగిలేది" చిత్రంలోని ఎం.ఎస్. రామారావుగారు పాడిన పాట వినవస్తోందీ భారంగా, నా దుఃఖాన్ని మరింత అధికం చేస్తూ..

(మయూరి వీక్లీ, తేది.23-9-1994)